

Valmistelija

Ritva Sauvola, hankekehittäjä, 0406812236, ritva.sauvola@vaala.fi
Ari Niskanen, hallintojohtaja, 0400855924, ari.niskanen@vaala.fi

Peruste

Paikallista elinvoimaa tuetaan kuntien elinkeino- ja työllisyysroolien kautta. Elinkeinojen ja työllisyyden vahvistamisessa korostuu yhteistyö kunnan, järjestöjen, yritysten, hyvinvointialueiden ja viranomaisten välillä. Kunnassa valmistellaan elinkeino-ohjelmaa kevään 2023 aikana. Kunnassa elinvoiman vahvistamisessa keskeisessä roolissa ovat mm. elinkeinopäällikkö ja työllisyyskoordinaattori sekä nuorten työpajan ohjaajat.

Valtakunnallisesti valmistellaan työllisyys- ja elinkeinopalvelujen siirtoa kuntien tehtäväksi 1.1.2025 (TE2024-uudistus). Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työnhakijoiden nopeaa työllistymistä ja lisää TE-palvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Lokakuuhun 2023 tulisi olla neuvoteltuna maakunnassa TE-palvelujen toteuttamiseen alueet. Palveluita on sekä työnhakijoille ja työnantajille ja niiden tuottamiseksi on hyvä valmistautua ja selvittää mitkä palvelut ovat tärkeimpiä kunnan itse tuottamia tai muulla tavalla järjestämiä. Vuodesta 2025 kunnan tulee resursoida enemmän TE-palvelujen tuottamiseen, joten on hyvä valmistautua kehittämishankkeen muodossa ja pohtia, mitkä ovat keskeisimmät tuotettavat palvelut kunnan näkökulmasta ja minkälaisilla resursseilla niitä tulisi jatkossa tuottaa ja miten. TE-palvelujen asiakkaille muutos tulee olla katkeamaton. Muutokseen liittyy myös valtakunnallisesti 4000 henkilön siirtyminen TE-toimistoista ja ELY-keskuksista kuntiin.

Yksi tärkeimmistä hyvinvoinnin kulmakivistä on työ. Tärkeää on tulla myös toimeen omalla työllä, mikä motivoi työn vastaanottamiseen erilaisissa elämäntilanteissa. Työvoiman määrä on kunnassamme 1035 henkilöä. Työttömyysaste on maakunnan korkein tällä hetkellä. Työttömiä oli tammikuussa 167 henkilöä, joista pitkäaikaistyöttömiä 30 henkilöä (yli 300 päivää työttöminä olleita), vammaisia tai pitkäaikaissairaita 22, yli 50-vuotiaita 81. Miesten osuus työttömistä on 71 %. Työttömyys on pitkään ollut matalammalla tasolla (130-140 henkilöä), mutta vuoden vaihteessa lomautettujen määrä on aiheuttanut suurimalta osaltaan määrällisen lisäyksen. Osaltaan myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen järjestämien palvelujen puuttuminen kuntoutuksen työtoiminnan osalta vaikuttaa asiaan, koska tammi- ja helmikuun aikana ei ole voitu ohjata kuntouttavaan työtoimintaan asiakkaita.

Vaalalaisille yrityksille syksyllä 2022 tehdyn kyselyn mukaan (200 soittoa yrityksiin -kampanja) merkittävä kasvun este on osaavan työvoiman saanti ja koulutustarpeet. Työtä olisi tarjolla asentajille, koneenkuljettajille, maatalouden työntekijöille, traktorin kuljettajille ja hoivaosaajille. Kaikkiaan työvoimantarvetta arvioitiin olevan vuoden sisällä 78 henkilölle. Myös yritysten omistajanvaihdosasiat ja oppilaitosyhteistyö ovat keskeisiä tulevaisuuden kannalta. Tuetusta työllistämisestä on kiinnostunut 25 yritystä.

Neittävällä on jo vahva palkkatukeen perustuva kyläyhdistyksen työllistämismalli. Yhteistyötä ja vastaavan toiminnan laajentamista eri paikallisiin yhdistyksiin edistetään hankkeen aikana. Tärkeää olisi saada työ ja tekijä kohtaamaan mahdollisimman lähellä toisiaan, jotta työssäkäyntikulut eivät muodostuisi esteeksi työn tekemiselle. Hankkeissa kylien toimijoilla on keskeinen rooli paikallisten työtehtävien esiintuojina ja niihin tehtäviin ohjaajina.

Kunta tukee yhdistyksiä ja yrityksiä jakamalla palkkatuen kuntalisää. Kunta työllistää myös itse vuosittain 50-60 henkilöä. Tärkeää olisi saada ohjattua työllisyyttä edistävän toiminnan painopiste avoimille työmarkkinoille tai välityömarkkinoille, jolloin kunnan tulevat tehtävät TE-palvelujen järjestäminen ja elinkeinojen kehittäminen olisivat jatkossa kunnan toiminnan painopisteenä. Hankkeen aikana mietitään, miten kunta voisi jatkossa tukea enemmän työnantajia erityisesti tuetun työllistymisen tehtävässä.

Vaalassa on suunniteltu hanke, jonka tavoitteena on valmistautua tuleviin muutoksiin. Hanketta on valmisteltu yhteistyössä hankekehittäjän sekä hallinto- ja hyvinvointiosastojen kanssa syksystä 2022 alkaen. Tarkoituksena on löytää Vaalasta sopivia osajia sekä tarjota tukea työnhakijoille ja työnantajille, kuten yhdistyksille ja yrityksille. Yhdessä tekeminen on vaikuttavampaa, ja näin myös mahdollisuudet hankerahoituksen saamiseen paranevat. Kuntalaisille, yhdistyksille ja yrityksille on järjestetty yhteisiä keskustelutilaisuuksia työllisyyden edistämisen teemalla helmi- ja maaliskuun aikana ja keskustelua on käyty myös työikäisten verkostossa. Kunnassa on osaamista ESR-hankkeiden toteuttamisessa. Aiemmin on toteutettu Hyvinvointia luonnosta ja Verty-hankkeet, joilla on lisätty osallisuutta ja työkykyä työelämän ulkopuolella oleville sekä luotu perustaa yhteistyölle yhdistysten kanssa työllistämässä. Hankkeiden avulla on saatu tietoa vaalalaisten työkyvyn vahvistamiseen ja työllistymisen esteiden poistamiseen. Nyt suunnitellulla hankkeella lähdetään vahvemmin etsimään työmahdollisuuksia työkykyjen mukaan sekä lisäämään tarvittavaa osaamista työnhakijoille.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella on ollut avoinna Euroopan sosiaalirahaston hankehaku 16.1.-20.3.2023 aikana. Tähän hankehakuun on tehty kehittämishankesuunnitelma: Työpaikkoja yhteistyöllä Vaalassa-hanke (liite). Hankkeen tavoitteena on kehittää aktiivinen työllisyyden edistämisen -malli kunnalle ja se toteuttaa yhtä valtuustokauden kärkihanketta: työllisyyden systemaattinen edistäminen. Hankkeen aikana valmistaudutaan tuleviin muutoksiin ja kehitetään kunnan työllisyyden edistämistä yhteistyössä paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa. Työn kysynnän ja tarjonnan yhdistämisellä edistetään työllisyyttä kunnan alueella.

1. Kunta ottaa aktiivisen roolin työnhakijoiden työkyvyn ja osaamisen kehittämisen osalta. Tuloksena hankkeen toteutuessa saadaan tietoa kunnan TE-palvelujen tarpeesta ja kuinka niitä tulisi tulevaisuudessa tuottaa ja järjestää. Kunnan työllisyyden parantuessa myös taloudelliset hyödyt näkyvät työmarkkinatuen kuntaosuuksissa ja kuntalaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin kasvuna.
2. Hankkeessa räätälöidään työtehtäviä yhdessä työnantajien kanssa työnhakijoiden työkyky ja vahvuudet huomioiden. Työnhakijat pääsevät nopeammin työkokeiluun, palkkatukityöhön ja mahdollisiin lisäkoulutuksiin esimerkiksi oppisopimuksen tai opinnollistamisen avulla. Nopeammalla toiminnalla myös työmarkkinoiden ulkopuolella olemisen ongelmat eivät pääse syntymään. Jatkossa on tärkeää toimia

proaktiivisesti, koska TE-palvelu-uudistus muuttaa myös työmarkkinatuen kuntaosuuksien vastuun siirtymisen nopeammin kunnalle.

3. Hankkeen aikana tuetaan työnantajia omassa roolissaan toimimisesta aina rekrytointiprosessista, työpaikoilla toteutettavaan työnohjaukseen sekä käyttämään olemassa olevia palveluja aktiivisesti esimerkiksi työkokeilut, oppisopimukset, koulutukset, palkkatuki. Työnantajia kannustetaan työhyvinvoinnin kehittämiseen sekä työantajatoimimisen osaamisen lisäämiseen.

Hankkeessa kokeillaan uusia toimintatapoja ja vaikuttavia käytäntöjä työllisyyden edistämiseksi, joista valitaan sopivia kunnan näkökulmasta jatkokehittämiseen. Hanke vahvistaa siis paikallisten työnhakijoiden osaamista työelämän tarpeita vastaavaksi ja palvelee paikallisten työnantajien työvoiman tarpeita nopeasti. Vuosittainen tulostavoite on, että yrityksiin ja yhdistyksiin työllistyy 25-30 henkilöä hankkeen avustamana. Hankkeen tuloksena työttömyysaste laskee tulevien kahden vuoden aikana keskitasolle maakunnan sisäisessä vertailussa.

Hanke toteutetaan osa-aikaisen hankevastaavan (20%) ja kokoaikaisten koordinaattorin (100%) ja ohjaajan (100%) työpanoksilla. Hankeaika on 1.9.2023 – 31.8.2025. Kohderyhmänä ovat kaikki työnhakijat ja työnantajat Vaalassa. Koordinaattorin tehtävät suuntautuvat yrityspalveluihin ja verkostojen rakentamiseen kunnan ja työnantajien kanssa ja ohjaaja puolestaan toimii vahvemmin työntekijöiden kanssa yhteistyössä ja tukee heitä tarvittavien palvelujen saamiseksi ja työelämään siirtymisessä neuvojana ja ohjaajana. Hankevastaava hoitaa hallinnon, hankinnat ja etsii sopivia toimintamalleja hankkeen käyttöön mm. sähköisiä sovelluksia työntekijöiden ja työnantajien kohtaamisen mahdollistamiseksi.

Hankkeen budjetti vuosille 2023-2025

Kustannusarvio

Vuosi/kesto	2023 / 4 kk	2024 / 12 kk	2025/8 kk	Yhteensä
Palkat	32926	101064	68985	202 975
Flat rate 40 %	13170	40426	27594	81 190
Yhteensä	46096	141490	96579	284 165

Rahoitusuunnitelma

	2023	2024	2025	Yhteensä
ESR 80 %	36876	113190	77263	227 329
kunta 20 %	9220	28300	19316	56 836
Yhteensä	46096	141490	96579	284 165

Työllistämishankkeelle on varattu talousarvioon vuodelle 2023 20 000 euron määräraha.

Esittelijä

Hallintojohtaja Niskanen Ari

Päätösesitys	Elinvoimalautakunta esittää hallitukselle ja edelleen valtuustolle työllistämishankkeen hyväksymistä siten, että kunnan omavastuuosuus on vuodelle 2023 9 220 €, vuodelle 2024 28 300 € ja vuodelle 2025 19 316 €
Päätös	Hyväksyttiin Ritva Sauvola oli esittelemässä asiaa ja poistui kokouksesta esittelyn jälkeen klo. 16.46.
Khall 28.03.2023 § 69 108/00.01.05/2023	
Valmistelija	Ritva Sauvola, hankekehittäjä, 0406812236, ritva.sauvola@vaala.fi Ari Niskanen, hallintojohtaja, 0400855924, ari.niskanen@vaala.fi
Esittelijä	Kunnanjohtaja Raiskila Miira
Päätösesitys	Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle työllistämishankkeen hyväksymistä siten, että kunnan omavastuuosuus on vuodelle 2023 9 220 €, vuodelle 2024 28 300 € ja vuodelle 2025 19 316 €
Päätös	Hyväksyttiin